

Policistisko olnīcu sindroms pusaudzēm – ar veselību saistītā dzīves kvalitāte un to ietekmējošie faktori

Lāsma Līdaka¹, Adele Grasmane², Ieva Stokenberga³,
Linda Piekuse⁴, Iveta Dzīvīte-Krišāne⁵

¹ Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

³ Latvijas Universitāte, Pedagoģijas fakultāte

⁴ Rīgas Stradiņa universitāte, Molekulārās ģenētikas
zinātniskā laboratorija, Latvija

⁵ Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Pediatrijas klīnika, Latvija

Ievads. Policistisko olnīcu sindromam (PCOS) raksturīgs bioķīmisks un / vai klīnisks hiperandrogēnisms, menstruāciju neregularitāte un multifolikulāru olnīcu izskats ultrasonogrāfiski. Tas skar līdz pat 10 % pieaugušu sievietes, dati par izplatību pusaudžu vidū ir dažādi. Policistisko olnīcu sindroms samazina pacienšu ar veselību saistīto dzīves kvalitāti gan tādēļ, ka izraisa akni, hirsutismu un līdz pat 50 % gadījumu arī tendenci uz aptaukošanos, gan tādēļ, ka paša sindroma izraisītās bioķīmiskās pārmaiņas palielina depresīvu traucējumu un trauksmes risku. Latvijā un pasaulē ir maz datu par dzīves kvalitātes aspektiem pacientēm ar PCOS tieši pusaudžu vecumā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Mērķis ir pētīt ar veselību saistīto dzīves kvalitāti un to ietekmējošos faktorus pusaudzēm ar PCOS.

Pētījumā tika iesaistītas 30 pacientes līdz 18 gadu vecumam, kuras no 2016. gada janvāra līdz 2017. gada janvārim bija vērsušās pie ginekologa Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā un kurām apstiprināts bioķīmisks un / vai klīniskais hiperandrogēnisms; no pētījuma tika izslēgti gadījumi ar citiem hiperandrogēnisma iemesliem un blakussaslimšanām. Pacientes aizpildīja “Negausīgas ēšanas skalu” un “Policistisko olnīcu sindroma aptauju”, kurā ar veselību saistītā dzīves kvalitāte tika analizēta šādās sadaļās: apmatojums, emocijas, menstruācijas, neauglība un svars. Iegūtie rezultāti tika salīdzināti ar klīniskajiem rādītājiem. Datu apstrādei tika izmantota *SPSS Statistics* programma. Pētījumam tika saņemta Centrālās medicīnas ētikas komitejas atļauja.

Rezultāti. Kopējā ar veselību saistītā dzīves kvalitāte vidēji tikai novērtēta ar 4,9 (\pm 0,9) punktiem, kas ir augstāks vērtējums nekā līdzīgos pētījumos pieaugušo populācijā. Galvenie faktori, kas samazināja ar veselību saistīto dzīves kvalitāti, bija svars un apmatojums. Šie rezultāti korelēja ar objektīvo KMI ($p = 0,01$) un apmatojuma izteiktību pēc *Ferriman-Gallwey* skalas ($p < 0,001$). Tikai vienai pacientei netika novērota negausīga ēšana, deviņām (33 %) pacientēm bija mēreni izteikta negausīga ēšana un pārējām – izteikta negausīga ēšana. Negausīga ēšana bija vienlīdz izteikta pacientēm dažādās KMI grupās ($p = 0,5$). Pacientes ar lielāku svaru biežāk jutās neapmierinātas ar savām spējām samazināt svaru ($r_s = -0,39$; $p = 0,03$). Galvenais iemesls, kādēļ patientes vērsās pie ārsta, bija menstruāciju regularitāte, tomēr tā vāji korelēja ar attiecīgo sadaļu dzīves kvalitātes anketā.

Secinājumi. Galvenie faktori, kas ietekmē ar veselību saistīto dzīves kvalitāti, ir liekais svars un apmatojuma izteiktība. Lielākajai daļai pacienšu ar policistisko olnīcu sindromu ir raksturīga negausīga ēšana.